

ut priorem, nihilominus illa prior voluntas, ut sic, etiam concipitur ut absoluta et effica, quia talis est ut ex vi illius necesse sit Deum dare vocationem congruam. Et idem est de voluntate dandi gloriam, si præscindatur a voluntate dandi merita, quia virtute saltem includit illam, quia non terminatur ad gloriam utcumque, sed sub ratione coronæ et bravii.

16. Atque ex his omnibus sententia proposita, non solum Augustini auctoritate, sed etiam multis conjecturis et rationibus comprobata est; quia, licet ex parte hominis illa electio non sit simpliciter necessaria ut salvari possit, et fortasse etiam ex parte Dei, et de potentia absoluta talis modus electionis non fuerit necessarius, ut aliqui homines salvarentur, tamen, supposito modo providentiæ supernaturalis, quem Deum habere credimus cum electis, ex illo colligimus, eos, ante prævisa merita, sua gratuita voluntate elegisse non tantum ad unum vel aliud beneficium gratiæ, seu vocationis congruæ, sed ad totam seriem mediorum, quibus infallibiliter perducuntur ad regnum, et consequenter etiam illos ad finem ipsum seu gloriam prælegisse. Et potest in hunc modum alia ratio formari; nam si prædestinati eliguntur ad gloriam ob merita prævisa, vel hoc est propter unum vel alium actum meritorium per se ac præcise sumptum, vel propter perseverantiam in bono merito, vel in fructu ejus, usque ad finem vitæ. Primum dici non potest, tum quia alias, omnes qui habent aliquem actum meritorium, statim fierent electi; non est enim major ratio de uno quam de alio; tum etiam quia alias mereretur homo perseverantiam in bono, quia ante perseverantiam mereretur electionem ad gloriam, ex qua necessario sequitur perseverantia; tum denique quia Concilium Tridentinum, sess. 6, docet justos non absolute mereri consecutionem gloriæ, sed sub conditione, si in gratia decesserint; ergo neque absolute possunt mereri electionem, neque etiam possunt mereri conditionem illam, id est, quod in gratia decedant; merito, scilicet, perfecto et infallibili, quod in aliquo actu reperitur; sed solum possunt ad illam conditionem cooperari perseverando, seu continuando bona opera cum divina gratia, et non peccando. Secundum etiam dici non potest, quia ad perseverandum gratis datur perseverantiæ donum, quod ab ipsa electione ducit originem, ut satis declaratum est.

Probatur eadem assertio ex Scriptura.

17. Atque ulterius ex divinis Scripturis multa sumi possunt in ejusdem rei confirmationem, quæ ab Augustino in adductis locis citantur, et a Prospero, qui huic sententiæ multum favet, lib. 4 de Vocat. Gent., cap. 7 et 8, alias 22 et 23. Sed hi Patres in illis testimoniis præcipuam vim faciunt, ex quibus probatur initium salutis, etiam ipsius fidei, esse ex Deo. Quæ testimonia recte concludunt contra Pelagianos, qui asserebant electionem divinam fundari in aliquo bono usu naturali liberi arbitrii; et ideo non tantum electionem ad gloriam, sed etiam ad omnia beneficia gratiæ, provenire dicebant ex aliquo humano merito. Contra Catholicos vero, qui ponunt meritum electionis ad gloriam, fundatum in aliqua priori gratia, non habent vim illa testimonia. Sunt autem alia quæ etiam ab Augustino afferuntur, in quibus ita divina Scriptura de electis loquitur, ut significet singulari Dei beneplacito fuisse a Deo dilectos et præelectos ad gloriam, non ob eorum merita prævisa, sed potius ab illa Dei dilectione manasse omnia beneficia gratiæ, quibus eis datum est ut gloriam meruerint. Hujusmodi sunt verba, quæ supra citavi, Matth. 24: *Propter electos breviabuntur dies illi*; et infra: *Ita ut in errorem inducantur, si fieri potest, etiam electi*; et Marcus, c. 13, addit quamdam reduplicationem, emphasim habentem: *Sed propter electos quos elegit*; et specialem Dei providentiam indicat, cum ait: *Nisi breviasset Dominus dies, non fuisset salva omnis caro, sed propter electos, quos elegit, breviabit illos*. Simile est illud Pauli ad Rom. 8: *Quis accusabit adversus electos Dei?* In quibus et similibus locis certum est electos simpliciter et absolute vocari, qui ad gloriam et beatitudinem sunt electi, juxta illud, 2 ad Tim. 2: *Omnia sustineo propter electos, ut et ipsi salutem consequantur, quæ est in Christo Jesu cum gloria celesti*; et ideo in citatis locis, de Christo veniente ad judicium dicitur: *Congregavit electos suos*. Dicuntur ergo simpliciter electi ex electione ad gloriam, quæ recte intelligitur in illis verbis Christi, Luc. 12: *Nolite timere pusillus græcæ, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum*. Tribuitur autem huic electioni in citatis locis, quod ratione ejus Deus peculiarem providentiam habet circa sic electos ut eos custodiat, et perseverare faciat; non est ergo hæc electio

ex præscientia perseverantiæ, sed potius est ratio ejus.

18. Quo sensu accommodatissime intelliguntur verba Christi, Joan. 10: *Vos non creditis, quia non estis ex ovibus meis; oves meæ vocem meam audiunt, et ego cognosco eas, et sequuntur me, et ego vitam æternam do eis, et non peribunt in æternum, et non rapiet eas quisquam de manu mea*. Quæ ultima verba sine dubio dicta sunt propter prædestinatos, qui infallibiliter salvabuntur, ut ex ipsis verbis constat. Et Augustinus, tract. 48, Chrysostomus, hom. 60, et omnes, ita exponunt. Non potest autem commode ad solam præscientiam referri, quod Christus ait: *Non rapiet eas quisquam de manu mea*, sed ad decretum voluntatis, et ad potestatem implendi illud, quæ nomine manus significatur. Indicavit ergo Christus in illis verbis peculiarem curam quam habet de illis ovibus, quas per æternam electionem singulari modo suas effecit; et ideo ita illas custodit, ut perire non sinat; ergo talis electio non est ex præscientia absoluta perseverantiæ futuræ, sed est origo illius. Sic etiam recte intelligitur illud Joann. 13: *Non de omnibus vobis dico, ego scio quos elegerim*. Præsertim juxta expositionem Augustini, tract. 59. Item illud Act. 13: *Crediderunt, quotquot præordinati erant in vitam æternam* (lib. de Præd. Sanct.). Et illud ad Rom. 8: *Iis qui secundum propositum vocati sunt sancti*; nam illud propositum nullum aliud melius intelligitur quam hæc æterna electio, a qua provenit, ut omnia electis cooperentur in bonum. Et juxta hanc electionem optime explicantur omnia quæ in illo cap. 8, 9 et 11, et ad Ephes., Paulus tractat. Quæ omnia nunc ex professo tractare operosum esset.

19. Denique facit illud Joan. 15: *Non vos me elegistis, sed ego elegeri vos*, quod non solum de electione ad Apostolatam, sed etiam de electione ad gloriam Augustinus sæpe intelligit. Quo sensu non de omnibus Apostolis qui tunc aderant (erat enim inter eos Judas), sed de iis tantum qui vere erant electi, locutus est Christus. Accommodari etiam potest quod ibidem Christus ait: *Sicut dilexit me Pater, et ego dilexi vos*. Loquitur enim Christus de se ut homine; est autem Christus homo, ut alibi Augustinus dixit, illustrissimum nostræ prædestinationis exemplar; sicut ergo ipse, ut homo, gratis est dilectus et electus ut esset filius Dei naturalis, ita et nos gratis dilecti et electi sumus ab ipso. Unde Chrysostomus, homil. 71 in Joann., ait in illis verbis:

Sic et ego dilexi vos, significasse Christum gratuitam dilectionem, ac si diceret (ait Chrysostomus): *Non enim vestris præcedentibus meritis debitum persolvi, sed ego incæpi*.

20. Possent in hujus rei confirmationem plura adduci, sed præsentis instituto hæc sufficere videntur, ut de hujus sententiæ maxima probabilitate constet, quam in hoc opere libenter defendo, non solum propter ea quæ adduxi, sed etiam quia est expressa sententia D. Thomæ 1 p., q. 23, art. 4, et frequentius recepta ab Scholasticis doctoribus; ac denique ne quis existimet ad evitandas physicas prædeterminationes necessarium nobis esse, ab Augustino aut divo Thoma vel a communioribus sententiis, et in favorem divinæ gratiæ frequentius receptis, et in Scriptura sacra et Patribus sufficienter fundatis, ne transversum (ut aiunt) unguem recedere.

CAPUT XVII.

ACTUS SUPERNATURALES PRÆDEFINIRI A DEO, ETIAMSÌ NON PRÆDETERMINET PHYSICE LIBERUM ARBITRIUM AD ILLOS EFFICIENDOS.

1. *Varie sententiæ de prædefinitione actuum supernaturalium.* — Prius quam fundamentis contrariæ sententiæ satisfaciam, dicam de secundo puncto proposito, quia annexum est præcedenti; et, suppositis omnibus quæ dicta sunt in discursu operis, facile expediri potest. De prædefinitione igitur actuum supernaturalium duplex quæstio tractatur. Una est, an sit possibilis, salva eorum libertate; altera, an de facto prædefiniti sint. Circa priorem, nonnulli Theologi sentiunt omnino repugnare quod hi actus prædefiniti sint et maneant liberi, qui in suam sententiam afferunt Damascenum, Gregorium Nissenum, et alios Patres, præsertim Græcos, quos in superioribus adduximus. Qui generatim, et sine distinctione, negant Deum ea prædefinire quæ sunt in nobis; et rationem reddunt, quia non vult vim inferre nostræ libertati. In quam sententiam citari solent multi Scholastici antiqui. Sed illi nihil aliud docent, præter ea quæ supra retulimus; imo vix attingunt hanc quæstionem in eo sensu, in quo nunc tractatur. Ex modernis vero Scriptoribus, nonnulli illam defendunt, præsertim illi qui causam prædestinationis vel electionis ponunt ex parte nostra. Potest autem in hac sententia procedi ex variis fundamentis. Primo, ex

opinioe quæ negat habere Deum scientiam futurorum contingentium, quæ conditionata dicitur; nam illa seclusa non posset Deus prædefinire actum supernaturalem infallibiliter futurum, nisi omnino efficaciter determinet causam secundam ad illum actum, ita ut resistere non possit; quia alias non posset effectus esse omnino infallibilis. Et qui sic opinantur, consequenter quidem loquuntur, ut in superioribus dixi; sed quam falsum sit illud fundamentum, in speciali opere ostendam. Et hoc ipsum consequens, quod ex illo infertur, sufficere deberet ad ostendendam illius principii falsitatem, videlicet, aut physicam prædeterminationem admittendam esse, aut omnem prædefinitionem actus liberi negandam.

2. Alii vero, quamvis admittant scientiam conditionatam actuum liberorum, nihilominus existimant prædefiniri non posse, integra manente eorum libertate, propter efficaciam cujuslibet prædefinitionis divinæ, et necessariam connexionem cum actu prædefinito. Ex his vero auctoribus, qui sic opinantur, quidam consequenter putant non potuisse homines efficaciter eligi ad gloriam ante prævisa futura merita per absolutam præscientiam, ut vidimus; alii vero consistere posse credunt absolutam præelectionem ad gloriam absque prædefinitione absoluta alicujus actus liberi in particulari, sed in communi tantum. Quo modo prædefiniri actum non ita repugnat libertati, sicut prædefiniri in particulari, et cum omnibus circumstantiis; nam cum necessitate actus in communi potest stare indifferentia actus in particulari; sicut necesse est hominem aliquando venialiter peccare, licet in particulari non peccet nisi libere, quia libertas non exercetur abstracte et circa actum in communi, sed in particulari, et cum omnibus determinatis circumstantiis.

Et hoc declarant ex quadam doctrina D. Thomæ, quæst. 6 de Verit., artic. 3, ubi inquit an prædestinatio certitudinem habeat; et respondet habere certitudinem, non solum scientiæ, sed etiam ordinis seu causalitatis; et non solum esse certam respectu universalis finis, sed etiam respectu particularis et determinati; quia ille qui est ordinatus per prædestinationem ad salutem, nunquam deficit a consecutione salutis. Deinde vero, inquirens quomodo hæc certitudo ordinis cum libertate arbitrii componatur, significat hunc modum concordiæ, scilicet, quod, licet prædestinatio habeat certitudinem præordina-

tionis et præelectionis quoad finem, id est, quoad gloriam, et tantam gloriam, non vero quoad media in particulari, per quæ prædestinatus consecutus est illam gloriam, sed tantum in communi; quia nimirum Deus ita providet prædestinato, et tot auxilia illi præbet, ut, si uni restiterit, alteri consentiat; et infallibile sit ex vi causæ, quod per tot auxilia et adminicula salvetur; quamvis non sit ita certum, quod per hunc vel illum actum determinate salvabitur, sed hoc sit certum per præscientiam. Sicut infallibile est, et certum in causa, hominem diu tentatum, et a Deo destitutum, casurum, quamvis illo modo non sit certum in hoc vel illo peccato determinate lapsurum, sed hoc solum possit esse certum in præscientia; verba D. Thomæ sunt: *Invenimus ordinem compossibilem esse respectu alicujus dupliciter. Uno modo, in quantum una causa singularis producit effectum suum ex ordine divinæ providentiæ; alio modo, quando ex concursu causarum multarum contingentium, et deficere possibilem, pervenitur ad unum effectum; quarum unamquamque Deus ordinat ad consecutionem effectus loco ejus quæ deficit, vel ne altera deficiat; et infra: Et hoc modo est in prædestinatione; liberum enim arbitrium deficere potest a salute; tamen in eo quem Deus prædestinat, tot alia adminicula præparat, quod vel non cadat, vel si cadat, quod resurgat.*

Non ergo ponit D. Thomas certitudinem prædestinationis in singulari ac prædefinito medio seu actu, sed in communi tantum, prout in illo disjuncto declaratur. Et juxta hanc doctrinam declarant auctores hujus sententiæ omnia testimonia Scripturæ vel Patrum, in quibus effectus, qui per actus liberos executioni mandantur, prædefiniri dicuntur; scilicet, quod sunt prædefiniti, quoad fines, in particulari; quoad media vero, tantum in communi, loquendo de prædefinitione in rigore ut antecedit præscientiam absolutam futurorum; nam, si hæc adjungatur, per illam prævidet Deus quod medium in particulari futurum sit ex his, quæ in communi præordinaverat, et tunc illud acceptat et ordinat ad talem finem, voluntate consequente, quæ licet non sit prædefinitio in dicto rigore, tamen quatenus ex æternitate antecedit, comparata ad effectum, interdum prædefinitio seu præordinatio appellatur.

3. *Censura superioris doctrinæ.*—Hæc doctrina nimis falsa videtur his Theologis recentioribus, qui physicas prædeterminationes in-

roduxerunt; imo propter illam vitandam videntur potissimum compulsi, ut in aliud extremum inclinarent. Nam cum ipsi vel non agnoscant, vel non credant, scientiam conditionatam futurorum, ne cogentur illum modum providentiæ Deo attribuere, etiam in supernaturalibus actibus induxerunt efficaciam gratiæ, et præmotionis divinæ per physicam prædeterminationem, ut per eam possit Deus ea omnia, quæ de hominum salute perfectissime decrevit et statuit, infallibiliter ad exitum perducere. Ego vero, quamvis neutram ex his extreme oppositis sententiis veram esse censeam, ita tamen de illis sentio, ut, si in alteram earum necessario inclinandum esset, potius prædefinitio omnis actus supernaturalis in particulari neganda esset, quam physica prædeterminatio admittenda, quia testimonia Scripturæ, Conciliorum et Patrum, ac rationes sumptæ ex principiis fidei, non ita efficaciter ostendunt actus aliquos liberos præfiniri, sicut probant non esse ex determinatione extrinseca, ut ostensum est.

Prædefinitio non repugnat libertati.

4. Nobis autem neutra via ex his extremis necessaria est; imo, supposita conditionata scientia, facillime defendimus posse Deum intra se, seu in voluntate sua, absoluto et efficaci proposito discernere, ut aliquis actus in particulari, et cum talibus circumstantiis, fiat in tempore a voluntate humana, prius ratione quam præsciat talem actum esse absolute futurum; imo et prius ratione in ordine finis, quam velit applicare media vel dare auxilia, per quæ talis actus futurus est, quamvis non sine illis vel aliquo illorum; et hoc est prædefinire talem actum, conservata ejus libertate. Hæc omnia probantur; nam talis actus est honestus et supernaturalis; ergo ex hac parte non repugnat quod Deus illum absolute velit et amet, vel eligat, tanquam proportionatum medium ad supernaturalem hominis finem. Deinde præcognovit Deus talem vocationem, vel auxilium, esse accommodatum medium, ut per illud voluntas humana de facto inclinaretur ad talem actum eliciendum; imo præcognovit esse tale, ut voluntas infallibiliter sit illi cooperativa; ergo potest Deus, unico actu simplicissimo suæ voluntatis, velle quod creata voluntas eliciat talem actum, et, ut illum habeat, dare illi tale auxilium; quia et Deus ipse liber est ad volendum, et objectum

ipsum ita est amabile, et respectu voluntatis divinæ nihil indecens aut repugnans includit. Per illud autem decretum vult Deus vocationem, verbi gratia, ut medium ad talem actum voluntatis humanæ; actum vero ut finem respectu talis vocationis, quamvis eundem actum velit ut medium respectu gloriæ. Quod vero in hoc divino decreto nihil sit repugnans libertati, patet; quia per tale decretum vult Deus actum illum in ordine ad causam et ad medium, per quæ libere futurus est, et ex vi talis decreti nullam aliam causam adhibet ad talem actum; ergo non est unde possit libertatem lædere vel impedire; nam potius eam maxime tuetur per tale decretum, quia et directe vult ipsum actum creaturæ ut liberum, et ex vi ejus ordinat medium aptum ad liberam determinationem causandam. Nec per illud decretum aliter influit in voluntatem creatam; et ideo non potest modum operandi ejus immutare, ut latius lib. 4 declaratum est.

5. Denique, quod hujus modi decretum sit vere prædefiniens talem actum, probatur ex dictis in priori puncto hujus capituli, quia est absoluta et efficax volitio ejus; nam quod Deus non velit talem actum nisi in ordine ad accommodatum medium, et per illud, non impedit quominus illa volitio absoluta et efficax sit; imo ex vi ejus applicatur tale medium infallibiliter, quia ipsa est absoluta, et prædefinitiva talis actus. Et confirmatur, nam decretum quo statuit Deus dare homini talem vocationem congruam, ut credat, est prædefinitio respectu talis vocationis; quia simpliciter vult dare illam, antequam præsciat absolute futuram, quamvis non velit eam dare, nisi propter talem finem vel actum; ergo et e contrario decretum de actu ipso erit prædefinitio ejus, quamvis non sit volitus nisi per tale medium. Tandem ille actus non comparatur ad nostram voluntatem ut determinandam solum concomitanter, sed antecedenter, et causaliter, quia per illum Deus non vult tantum concurrere, si voluntas consenserit, sed vult ut consentiat, idque non per velleitatem, seu simplicem affectum, sed absoluto et efficaci decreto, quale est illud, de quo Augustinus dixit: *Volenti Deo salvum facere, nullum humanum resistit arbitrium*, est ergo vera prædefinitio, non tamen necessitatem inferens, quia executioni mandanda est per medium congruum et accommodatum libertati humanæ, jam præscitum, ad quod includit respectum. Atque hæc pars certior fiet ex sequente; neque contra illam invenio rationem

alicujus momenti, cui in primo et secundo libro satisfactum non sit. Testimonia autem Patrum, præsertim Græcorum, quibus interdum generaliter significant nullum actum liberum prædefiniri, intelligenda sunt, vel de prædefinitione transeunte, seu prædeterminante physice voluntatem creatam, vel (et in idem fere redit) de prædefinitione, quæ nullum respectum habeat ad præscientiam liberæ determinationis propriæ ipsius voluntatis creatæ, neque absolutam, neque conditionatam.

6. *Non est de fide Deum prædefinire proprie omnes actus supernaturales in particulari.* — Superest ultimo dicendum quid de facto sentiendum sit; nam quidam Theologi ita hoc exaggerant, ut dicant esse de fide certum, Deum prædefinisse omnes actus supernaturales in particulari, et cum omnibus circumstantiis. Sed nullum afferunt fundamentum illius censuræ seu certitudinis, nam in Conciliis nihil de hac re est definitum. In Patribus res est dubia; nam multi sunt qui saltem verborum specie hoc negare videantur; nullus autem, aut fere nullus est qui de omnibus actibus supernaturalibus id affirmet. Dicit quidem Leo IX, epist. ad Petrum Antiochenum, *Deum prædestinare bona, non mala*, sed nec dicit prædestinare omnia bona, nec dicit prædestinationem illam antecedere præscientiam, quo tantum modo nunc de illa loquimur, et prædefinitionem appellamus, ut exposuimus. Sic D. Anselmus, lib. de Concord., cap. 2, prædestinationem liberi actus dicit non repugnare libertati ejus; tamen manifeste subjungit prædestinationem præscientiæ, et per hanc illam cum libertate conciliat: *Dubitari (inquit) non debet, quia ejus prædestinatio et præscientia non discordant, sed sicut præscit, ita quoque prædestinat*; unde addit inferius: *Quamvis necesse sit fieri quæ præsciuntur et quæ prædestinantur, quædam tamen præscita et prædestinata non eveniunt ea necessitate, quæ præcedit rem et facit, sed ea quæ rem sequitur, ut diximus. Non enim ea Deus, quamvis prædestinat, facit, voluntatem cogendo, aut voluntati resistendo, sed in sua eam potestate dimittendo; quamvis tamen sua voluntas utatur potestate, nihil tamen facit, quod Deus non facit in bonis sua gratia*; unde constat loqui etiam de supernaturalibus actibus. Ac tandem concludit: *Sicut præscientia, quæ non fallitur, non præscit nisi verum, sed erit aut necessarium aut spontaneum, ita prædestinatio, quæ non mutatur, non prædestinat, nisi sicut est in præscientia*. Quod juxta

nostram sententiam recte posset exponi de præscientia conditionata; tamen in rigore convinci non potest hanc fuisse mentem Anselmi; sed posset aliquis illum intelligere de præscientia absoluta, ut verbum præscientiæ in rigore sumptum indicat. Denique D. Augustinus et alii Patres, in quibus reperiri potest aliquod hujus prædefinitionis fundamentum, neque satis aperte modum ejus declarant, multoque minus dixerunt in omnibus supernaturalibus actibus, vel necessariam esse, vel de facto reperiri hujusmodi prædefinitionem.

7. Atque hinc constare etiam potest illam fidei certitudinem, quam illi Theologi tali sententiæ attribuunt, non posse ex divinis Scripturis sumi, cum sancti Patres, per quos Deus nobis Scripturas declarat, eam ibi non invenerint. Nec testimonia quæ frequenter afferri solent, illam ostendunt: quædam enim sunt communia actibus bonis et malis, quibus testimoniis aliqui ex dictis Theologis libenter utuntur, quia æque affirmant prædefinitionem actuum malorum, sicut honorum, quod falsum est. Unde in illis locis non semper est sermo de prædefinitione actuum liberorum, sed effectuum ipsorum, quod valde diversum est, ut libr. 2 declaravi; hujusmodi est illud Isai. 14: *Domine exercituum decrevit, et quis poterit infirmare?* et similia. In aliis vero, licet sit sermo de prædefinitione, non tamen constat an dicatur prædefinitio propter antecessionem æternitatis, vel propter antecessionem secundum rationem ad præscientiam, nam prior usus videtur satis frequens, et accommodatus communi modo loquendi; sicut præscientia, præparatio, et similia, dicuntur propter antecessionem durationis; et quia hæc notissima est, interdum illa præpositio in Scriptura omittitur. Sic Act. 2 dicitur: *Hunc definito consilio et præscientia Dei traditum*, etc. Ex quo non potest colligi illam definitionem antecessisse præscientiam, et tamen eodem modo dici posset *prædefinito consilio et præscientia Dei traditum*. Tandem, si quod est testimonium ex quo possit in speciali hæc prædefinitio actuum supernaturalium colligi, præcipue est illud ad Ephes. 2: *Creati in Christo Jesu in operibus bonis, quæ præparavit Deus ut in eis ambulemus*. In illo autem vel non est sermo de præparatione prædefinitiva et efficaci, sed de sufficiente, ut verba ipsa præ se ferunt, et statim magis declarabimus; vel, si ita explicetur, tantum ibi erit sermo de prædesti-

natis; et ita non erit universalis definitio de omnibus actibus supernaturalibus: imo et de actibus prædestinatorum fortasse non omnino convincit, licet sit satis probabile testimonium.

Triplex ordo supernaturalium actuum.

8. Ego quidem valde probabile esse censeo, prædefinisse Deum omnes actus supernaturales, sed non de omnibus esse æqualem certitudinem vel probabilitatem. Et ideo convenienter in tres ordines seu classes illos distingui posse existimo. Quidam enim ex his actibus sunt præordinati a Deo ad commune bonum Ecclesiæ, tanquam media vel dispositiones, seu necessariæ conditiones ad totius generis humani remedium; ut fuit, verbi gratia, consensus Beatissimæ Virginis ad conceptionem Filii; et in hoc ordine possunt poni omnes actus liberi et meritorii Christi, et similes. Alii sunt actus ordinati ad privatum præmium alicujus hominis prædestinati, et sunt media per quæ ad finem prædestinationis dirigitur. Alii denique sunt ordinati ad justitiam, vel bonum privatæ personæ, præscitæ quod ad ultimum terminum et finem talium actuum perventura non est.

9. *Certum esse creditur, prædefinisse Deum supernaturales actus, qui pertinent ad communitatem bonum.* — De primo ordine actuum, fere certum existimo prædefiniri a Deo, non in confuso tantum et universali, sed in particulari, et cum omnibus circumstantiis. Probat ex dictis in priori puncto. Item quia est res incredibilis, quod Deus non prædefinerit tempus et horam Incarnationis in particulari, sed id determinandum reliquerit per voluntatem Beatissimæ Virginis, cum Paulus dicat (ad Gal. 4): *Postquam venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum*, etc. Quo loco omnes Sancti intelligunt, plenitudinem temporis appellari complementum temporis a Deo prædefiniti. Idem argumentum fieri potest de actibus voluntatis Christi, quibus mortem pro nobis acceptavit, nostramque salutem operatus est; non enim alio tempore neque alio modo id voluit Christus, quam sicut Patrem voluisse et disposuisse intellexit, juxta illud: *Non quero voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me*, Joan. 5; et ad Hebr. 10: *Ecce venio, ut faciam, Deus, voluntatem tuam*. Idemque argumentum sumi potest ex prædicatione Apostolorum, quæ per actus liberos et supernaturales mandata

est executioni; et tamen dubitari non potest quin singulari Dei consilio facta sit tali tempore et tali loco; imo in hac dispositione rerum maxime latet occultum mysterium divini providentiæ et prædestinationis. Dicere autem Deum hæc omnia ex se disposuisse in confuso et in communi, particulares autem circumstantias non præordinasse voluntate sua, sed præscivisse determinandas per voluntates hominum, est valde alienum a perfectione divini providentiæ, et a modo quo Scriptura sacra loquitur de hujusmodi consiliis divinis, et a fortiori hoc constabit ex dicendis de actibus secundi ordinis.

10. *Objectio.* — *Solvitur.* — Dices: etiamsi demus Deum prædefinire effectus, qui per actus liberos eveniunt in particulari, et cum omnibus circumstantiis, non necesse est ut actus ipsos liberos præfiniat, sed satis est ut disponat causas, eo modo quo præscit operaturas. Nam interdum præfinit Deus in particulari effectum qui non fit nisi medio actu malo, et tamen non præfinit actum malum; sic enim præfinit Passionem Christi, et diem, horam ac punctum mortis ejus, ut significavit Leo Papa, serm. 7 de Pass., dicens: *Neque ulla poterat ratione turbari, quod ante æterna sæcula et misericorditer erat dispositum, et incommutabiliter præfinitum*, et sumitur etiam ex his quæ de circumstantiis passionis tractat D. Thomas, 3 p., quæst. 46, quæ tamen omnia mediis actibus peccatorum mandata sunt executioni. Unde ipse Christus aiebat, Luc. 22: *Filius hominis vadit, sicut scriptum est de illo, verumtamen vae homini illi per quem tradetur*. Respondetur verum quidem esse interdum divinam providentiam impleri sola permissione actuum liberorum, quando illi mali futuri sunt; tamen, ut providentia sit perfecta et sufficiens ad effectum prædefinitum, necesse est ut et permissio sit particularis de actu cum omnibus circumstantiis ejus, quæ necessariæ sunt ad effectum præfinitum, et ut sit actus permissus infallibiliter futurus, si permittatur, quod nullo modo esse aut intelligi posset, nisi supposita conditionata scientia ante prædefinitionem talis effectus. Eadem ergo supponenda est, quando actus liber, per quem fit effectus a Deo prædefinitus, est bonus et supernaturalis. Unde in hac parte est convenientia inter actum bonum et malum; tamen aliunde est differentia; quia Deus non est auctor mali actus, nec facit ut ab homine fiat, neque intendit illum, et consequenter neque applicat